

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyantha, In Libros XX. Dispertita

Dominicus

Francofurti, 1613

Patronus

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97211](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97211)

uiter laboranti: Quin diuendam omnia, & quicquid inde conflauit pecunie, id totum in patrie salutem impendam. Ergo ubi Venetias venit, in curia pecuniis omnibus profusus merito Andreae Conzarenno duci subrogatus est. Egnatius l. 6. c. 5.

§ SIMILITUDINES.

Stobaeus. Quemadmodum stultus quidem fuerit, qui digitum unum plus facit, quam simul quinque; prudens vero, qui maioris quinque, quam unum aestimat. Ille enim cum toto partem quoque eius negligit, hic vero simul cum aliis quinque unum quoque conseruat. Similiter qui seipsum pro patria seruari vult, tum iniuste facit, cum foliis est, in super impossibilia desiderans. At qui patriam sibi ipsi praeponeat, & Diis charus est, & mente prudenter.

Ciceronis. Ut tauris natura datum est, ut pro vitulis contra leones summa vi impetuque contendant: Sic il qui valent opibus, atque id facere possunt, ad seruandum genus humanum natura incitantur.

Roverodani. Ut pisces in mari nati educati que, nihil tamen sapientia salis marini: Ita quidam inter barbaros geniti, & educati, longe absunt ab omni barbarie. in similit.

§ EXEMPLA PROFANA.

Aristides cum multa pro patria gessisset, & ex ea tamen in exilium per inuidiam missus esset: precatus est Deos, ut Atheniensibus, quaeque cuperent, sic bene fauente euenirent. Quin etiam cum Xerxes numerosa classe Graecos peteret, quamvis exul consilio primum, deinde etiam auxilio Themistocli adfuit & grande momentum ad celebrem illam victoriam Salaminiam attulit.

Epaminondas propter inuidiam a Thebanis: Dion a Syracusanis ciuibus suis, ignominia notati, vindictam patrie amori condonarunt.

Phocion Atheniensis Phocion filius, non tantum sepe multumque suam operam in bellis patrie praestitit: sed cum ab ingrata patria morti adiudicatus, citum iam biberet, filio nunciari dixit: Ne ob patris mortem patriam odio haberet: sed ab omni vitione desisteret.

L. Caecilius patrie suae exilium condonauit, suamque fidem in Gallis ex toto Romano agro ciuicendis testatam fecit.

Cato & Aristides raro magistratum gessere: sed vacauerunt interini perpetuo per totam vitam patriis suis consulendo.

M. Artilius Regulus fidem erga patriam, dum persuadet patribus ne captiuorum permutationem fieri permetterent, celebrat.

Seripon Megarensis philosophus patria sua decepta, Demetrio Poliorceci damnatum omne se repeniturum cruditionis causa pollicenti: nihil se amissile respondit.

Catonachus Carthaginensis, & ipse foris amicum tulit, & ciues cohortatus est ad excidium patrie fortiter ferendum.

Codrus Atheniensium Rex, cum in bello Peloponnesiaco accepisset oraculo: victicem fore gentem, cuius princeps bello periret: gregarium se fingens militem, inimicis se occidendum praebuit.

P. Decius primo pater, postea filius, in magistratu se pro Republica deuouerunt: admissisque in hostem equis, adepti victoriam, patrie contulerunt.

Plato vir summus & veritatis amicissimus, nullam in terris maiorem esse charitatem arbitratu est, quam quae cum patria est vnicuique nostrum. Haec parens, haec nutrix omnium: haec artibus, opibus diuicijs instruit, dignitatibus ampliat, omnia ad suorum ciuium commodum, & ornamenta refert: amat haec, & vult ipsa amari, tuetur suos, nec vult negligi, & vt breuiter dicam, patria a ciuibus exigit officia: quod cuique nostrum praestat, suo iure repetit. Exempla in Dauide, Aiotho, Eidia, Placida Honorii, Caesaris sorore, Francisco Dandolo, in Aristide, Sertorio, Pompeio, & Crasso, Agestilo, Themistocle, ibidem habes, quae licet legere. Apud Sabell. l. 8. c. 1. de charitate erga patriam.

Sertorius saepe victor ad Pompeium Metellum que misit, offerens se paratum redire in urbem, si sibi permitteretur: dixitque malte se Romae ignobilissimum ciuem, quam exulem omnium aliarum ciuitatum Imperatorem nominari.

Paulus Aemilius ex quatuor liberis masculis, quos suscepit, duos antea dederat in adoptionem. Ex duobus autem qui remanserant in familia, alter quinque ante triumphum diebus interijt, annos natus quatuordecim, alter quinto post actum triumphum die, annos natus duodecim. Ob id populo laetum, ac moerorem cum illo iungente, ipse prodrens ad multitudinem, dixit, se post tam continuos rerum successus aliquid magni mali a fortuna expectasse: se vero nunc de patrie incoluntate securum esse factum, nihilque timere periculi. Postquam fortuna prospere gestarum rerum inuidiam in suam domum impingente, ipse pro omnibus defendisset.

L. Sulla cum Praeneste oppidum armis cepisset, deorum quod erat ciuium trucidare, hospitem suum iussit excipere, officio pensare volens hospiti communicari gratiam. At Praenestinus, Nolo, inquit, patrie meae extinctori debere vitam: sed civium se admiscuit, & cum illis trucidari est.

Peste Lacedaemonios occupante propter necem praenestinum Xerxes miserat, terram & aquam petens, cui primis praenestinum datum est, liberandos ipsos, si qui modo Lacedaemonios se se occidendos obtulissent. Tum Balis & Sperches praenestinum, cum mortis suae petitione. Ille vero hominum varietatem, domum reuerti iussit. Serenus scribit eos regnum, ut rex manerent, & respondisse: Non posse se patriam relinquere, claritatis & pietatis avertendae gratia tantum itinere transissent. Ex serm. 7. de fortitudine de sumptis.

§ HIEROGLYPHICVM.

Onirocrita per Symbolicum intelligit patriam, vnde educationis auspicio suscipiuntur, & per ea, quae vultus in formis videri visa de patria yaticinari solent. Per l. 1. pag. 325. A.

§ EMBLEMA.

In obliuionem patrie. Andr. Alciat. Emblemata. CIV. Lambudum missa patria, obliuio, rueris, Quos tibi seu sanguis sine parauit amor: Romam habitas nec cura domum subis rueris: Aeterna tantum te caput vrbis honori: Sic Ithacum praemissa manus dulcedine laetis Liquerat & patriam, liquerat atq; dactis.

Patronus.

§ DEFINITIO ET ETYMOLOG.

Patronus non tantum dicitur cui liberis subiectis defensor eorum, quos in clientela habet: primarioque post patrem in officio apud clientem obtinere potest. Hinc & iura patronatus, quae vel in libertos habemus, quorum hodie inlar obtinent, quos barbara voce Patronus. reffe Alciato. l. 1. Saepel in Lex. Iurid.

Patronus dicitur, qui defensor in iudicio habet est. Aduocatus vocatur, si aut ius suggerit: aut praesentem commodat amico. Procurator, si negotium suscipit. Cuius praesentis causam nonit, & sic tuetur veliam. Baldus in l. 1. de rat.

Patrocinium est ipsa rei in iudicio protectio. Et patrocinium est tam factio quam verbo imbecilliorum tegere. Per. P. Socce Patria.

Patronus Hebraeis Bahal dicitur, id est, protector, defensor, maritus, a verbo Bahal, adamaui, flagrauit amorem, expectans, vel rem aliquam. Hinc Phisus, amo, glorijs, amicus. Primum negatus, qui partes clientis sui tuetur, & pro illo cum iudice contra quosvis aduersarios.

§ APOPTHEGMATA.

Phocion, quum a suis reprehenderetur, quod hominem in iudicio defendisset: At nemo bonus, inquit, patronus diget. Plut.

Anonymus. Siculo cuidam Scipio praeter patronum civitatis rat hospitem suum, hominem nobilem, sed egregie stultum, inculas: Quo se, inquit, praetor aduersario meo da hunc patronum inde mihi neminem dederis. Sentiens, illum tam insignem hunc, vt illo diuersam partem adiuuante possit etiam nullo praetore vincere. Bras. l. 5. c. 18.

Idem. Veteranus obdiem sibi dictam periclitans accessit publico ad Augustum, rogauitque, vt sibi patronus & defensor fieret. Ille aduocatum ex comitatu sine mora dedit, committens ei litigatore. Quo viso, exclamauit genem voce veterana: ego Caesar periclitante te in bello Achiaco vicarium quatuor te ipse pugnaui, detexitque impreflas cicatrices, quibus vultum Caesar, venitque ipse in aduocationem. Bras. l. 5. c. 18.

Figulus Iurisi. postridie eius diei, quo consulatus repulsiuon perat, quum multi ad eum consulendi gratia venissent, consilio consulos dimisit, dicens: Omnes consulere scitis, consilium habere nescitis. Bras. l. 5. c. 8.

Granius, quum patrono malo, qui vocem in dicendo obtulisset, suaderet, vt malum frigidum biberet, simulac domum reuerteret, Perdam vocem, id si fecero, quum patronus dixisset, vultum Granius respondit: Melius est, inquit, vt vocem perdam, quam reum. Bras. l. 5. c. 18.

PO

POLYDOR

F A B V L A .
Miluus & Columba.

Milui metu accipitrem afficit columba, à quo defendere-
Miliu admissus, quasi contumaces castigans, plus stragis vno
columbaro edidit, quam longo tempore euolantibus dare
potuisset.
Fabula malorum & crudelium patrocinia esse cruenta,
Vide Defensio, Orator.

Paupertas.

DEFINITIO ET ETYMOLOG.

Paupertas sine pauperes. Graece πτωχευα, usq. de τρινη, ητος, pau-
peres, & πτωχοι, & πτωχου, pauperulus, vili dicitur. Pauper (vt Varro
dicitur) dicitur à parua pecunia, vnde paupertas seu pauperies.
Graece Μακροσφικια rates. Quasias in doloctus pauperem pati. Hinc
de paupero, quod est pauperem facio.
Hic hominem egenum inopem, Ebuion appellat, qui res si-
militas quibus eget appetit. Psal. 82. 4. Ebuion egeni, Psal.
112. 9. Abab voluit, cui affine est Iaab & Taub, appetiuit. Vo-
luntatem & appetunt pauperes ea commoda quibus priuantur, &
innumeris seipos miseris cruciant. 2. Hanc etiam nomi-
natiuam pauperem, miserum, qui crebris concititur calami-
tatis, Psal. 88. circa finem, & Psal. 72. 3. Henthu paupertas, à verbo
deuocatur, quod significat, attente considerauit, & apud se
afflictiones enim dant intellectum. Hinc uis, & compositio
intelligo, considero, mens, & composita, cogitatio, no-
men. Machifer idem est Hebr. ac Latini egestas, paupertas,
indigentia, & Chefes, pauper. Psalms 34. 10. Eccl. 6. 2.
Hic dicitur, pauper fuit, eguit, indiguit, fuit inops. 4. Resch, eguit,
prellus est. Resch, ad inopiam redactus est, & atte-
nuit: qua omnia miseriam pauperum graphice depingunt.
Paupertas hinc ipse, Irus, & aigos, pauper, inops, & prouerbii,
pauperior, ac si dicitur, paupere pauperior, seu paupertas ipsa,
in Congregatione Hebr. Hirhoschsch, simulauit se pauperem,
ut scilicet uolent validi medicantes, auari, hypocrisis, nebulones
operis in hominum societate.

Paupertas confert septem bona, scilicet peccatorum recog-
nitio, conseruationem, cordis quietem, desiderii im-
peditio, spiritualium bonorum dulcedinem, meritorum exal-
tationem, & celestem hereditatem. Ex B. Thom. super Ieremiam 48.

Paupertas est duplex, scilicet paupertas ex coacta necessitate, &
ex propria voluntate, secundum B. Thom. contra gentiles, 2.

BIBLICI LOCI.

Pauper frater, quomodo tractandus, Dent. 15. 7. pauper probus
amorem suum preferendus, Prou. 28. 6. pauper sapiens stulto rege
dilectior. Eccl. 4. 13.
Pauperis quatenus in iudiciis habenda ratio, Exod. 23. 3. Leuit.
19. 15. pauperis & diuitis dicens, Proverbia. 18. verfi-
catur.
Pauper non exprobandus, Prou. 14. 31. & 17. 5. non nocendum,
Eccl. 23. 10.
Pauperes veri qui, Prou. 19. 1. 22. Matth. 5. 3. Luc. 6. 20. Pauperes
regnum caelorum, Matth. 26. 11. Marc. 14. 7. Iuan. 12. 8. Pauperes spi-
rituales, Matth. 5. 3. Luc. 6. 20. à Deo electi. Cor. 1. 25. 27. 28. Luc. 2. 5.
impedendi, Prou. 17. 9. & 28. 9. 27. & 29. 9. 7. Luc. 2. 14. 2. 3. 4. 5. Pau-
perum commendandus, Dent. 15. 11. & 24. 19. Prou. 21. 10. & 31. 9. Esa. 1.
1. Marc. 2. 4. Luc. 14. 13. Rom. 12. 13. 1. Corinth. 16. 1. 2. Cor. 9. 4. Luc. 1. 27.
Pauperes mundi huius, 2. 5. Pauperes spiritus, Matth. 5. 3. di-
uitiarum quorum spiritus domiti sunt, sibi coram Deo nihil tribu-
unt. Deo subiciuntur, Pauperum oppressio damnatur, Pro-
uerbia. 22. 23. & 23. 10. 11. Esa. 1. 23. Jer. 22. 13. Ezec. 22.
Amos 4. 1. & 5. 11. & 8. 4. Malach. 3. 5. Matth. 23. 14. Marc. 12. 40.
Pauperes habenda, Leuit. 19. 9. 10. Zach. 7. 10. Galat. 2. 10. Exem-
plum Hierosolymitana. Act. 4. 34. Antiochena. 11. 29. Achaica. 2.
16. 17.
Paupertas à Deo est, Prou. 14. 36. & 16. 5. & 22. 2. paupertas vera
non est, & 15. 16. & 16. 8. & 17. 1. Matth. 5. 2. Luc. 6. 20. Pauper-
tas Chaito consecrata, 2. Cor. 8. 9.

SENTENTIAE BIBLICAE.

Pauperes in seipsis humiliantur.
Melior est pauper, qui ambulat in simplicitate sua, quam qui
multa labora habet, & stultus est. Prou. 19.
Melior est pauper iustus, quam uir mendax ibid.

Melior est pauper, qui ambulat in simplicitate sua, quam diu, in
prauis itineribus. 28.

Pauper propter scientiam & religionem gloriam adipiscitur, &
diues ob diuitias suas in honore est. Eccl. 10.

Memento paupertatis in tempore abundantiae, & inopiae, ac pen-
nuriae in die diuitiarum. 18.

Scio tribulationem tuam, & paupertatem tuam, sed diues es. A-
poc. 2.

Necessarij contentantur.

Noli timere, fili mi: pauperem quidem vitam egimus, sed multa
bona habebimus, si timuerimus Deum, & recesserimus ab omni
peccato, & fecerimus bene. Tob. 4.

Edent pauperes, & saturabuntur. Psal. 21.

Pauper, qui sibi laborat, praestat glorioso, qui pane indiget. Pro-
uerb. 12.

Est qui sese diuitem simulat, quum tamen omnino nihil habeat:
est rursus, qui fingit se pauperem, quum opibus abundet. Ibid. 13.

Melius est parum cum timore Domini, quam thesauri magni &
infatigabiles. Prou. 15.

Melius est parum cum iustitia, quam multi fructus cum iniqui-
tate. 16.

Duo rogauit te, ne deneges tibi. Vanitatem, & uerbum mendacii
longe fac à me. Mendicitatem & diuitias ne dederis mihi: tribue
tantum uictui meo necessaria, ne forte fatiatus illiciar ad negandū,
& dicam: quis est Dominus: aut egestate compulsus furer, & peri-
torem nomen Dei mei. 30.

Melior est puer pauper & sapiens rege sene & stulto, qui nescit
prauidere in posterum. Eccl. 4.

A bonis sustentantur.

Non deerunt pauperes in terra habitationis tuae: idcirco ego præ-
cipio tibi, ut operas manum fratru tuorum egeno: & pauperi, qui tecum
uersatur in terra. Dent. 15.

Et adiuuit pauperem de inopia. Psal. 106.

Novit iustus causam pauperum. Prou. 29.

Congregationi pauperum affabilem te facito. Eccl. 4.

Tantum ut pauperum memores essemus. Gal. 2.

A Deo remunerantur.

Parasti in dulcedine tua pauperi Deum. Psal. 67.

Est homo marcidus, egenus recuperatione, plus deficiens virtute,
& abundans paupertate, & oculus Dei respexit illum in bono, & re-
xit eum ab humilitate ipsius, & exaltauit caput eius, & mirati sunt
in illo multi, & honorauerunt Deum. Eccl. 12.

Confide in Deo, & mane in loco tuo. Facile est enim in oculis Dei
subito honorare pauperem. Ibid.

Et pascuntur primogeniti pauperum, & pauperes fiducialiter re-
quiescent. Quia Dominus fundauit Sion, & in ipso sperabunt pau-
peres populi eius. Esa. 14.

Et addent mites in Domino, lætitiā, & pauperes homines in
sancto Isracl exultabunt. 29.

Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum caelorum.
Matth. 5.

Si vis perfectus esse, uade, uende omnia, quæ habes, & da pauperi-
bus, & habebis thesaurum in caelo: & uenisequere me, 19.

De malis illatis vindicantur.

Et populum pauperem saluum facies, Reg. 22.

Porro saluum faciet egenum à gladio oris eorum, & pauperem
de manu uolentis. Iob. 5.

Eripiet de angustia sua pauperem. 36.

Quoniam non in finem obliuio erit pauperes, Psal. 9.

Tibi derelictus est pauper. Ibid.

Propter miseriam inopum, & gemitum pauperum. 11.

Respice in me, & miserere mei: quia vnicus & pauper sum
ego. 24.

Cognoui, quia faciet Dominus iudicium in opis. 19.

Qui calumniatur egenum, exprobet factorem eius. Prou. 14.

Qui despicit pauperem, probro afficit factorem eius. 20.

Diues & pauper obuauit tibi, virtusque operator est Domi-
nus. 22.

Non facies uolentiam pauperi, quia pauper est, neque conteras
egenum in porta, quia iudicabit Dominus causam eius, & configet
eos, qui confixerunt animam eius. Ibid.

Deprecatio pauperis ex ore usq. ad aures eius perueniet, & iudi-
cium illius testificatio adueniet. Eccl. 21.

Panis egenorum uita pauperis est: qui defraudat illum, homo san-
guinis est. Qui auferit in sudore panem, quasi qui occidit proximum
suum. 34.

Non accipiet Dominus personam in pauperem, & deprecatione
læsi exaudiet. 35.

Quia factus es fortitudo pauperi in tribulatione sua. Esa. 25.

Egeni & pauperes quarunt aquas, & non sunt: lingua eorum sifi-
arunt. Ego Dominus exaudiam eos. 41.

Super tybus sceleribus Isracl, & super quatuor non conuertam
cum, pro eo quod uendidit pro argento iustum, pauperem pro
calceamentis. Amos 2.